

L'infant de 3 a 4 anys

Guia de desenvolupament per a les famílies
i el personal docent

GENERALITAT DE CATALUNYA.

Departament d'ensenyament.

Juny 2012

Desenvolupament motriu i perceptiu

Desenvolupament entre 3 i 4 anys

Percepció de si mateix	Percepció de l'entorn	Motricitat
To muscular - Se sent segur sobre els seus peus i sap que té el control sobre la marxa. - Té control postural del tronc i pot romandre assegut força estona. - Augmenta la força de braços i cames i li agrada demostrar-ho. - Millora en la manipulació tot adquirint noves destreses. Domina la pinça amb l'índex i el polze i pot manipular objectes petits amb facilitat. Capacitat de relaxació - Pot aturar una activitat motriu suau quan se li demana i reiniciar-la, també, quan se li demana. - Comença a jugar en situacions	Lateralitat - Fins als tres anys, habitualment, la lateralitat de l'infant no té una diferenciació clara, i generalment pot utilitzar totes dues mans o peus sense presentar una tendència lateral clara. - Al voltant dels tres anys comença una fase de definició, l'infant utilitza més una mà que l'altra perquè s'hi sent més còmode i segur. - Neurològicament no existeix encara una lateralitat definida de l'ull o del peu, tot i que hi pot haver una tendència lateral de tots dos. Espai - L'infant de tres anys coneix l'espai	Locomoció - Està a punt d'aconseguir el domini complet de la posició erecta. - Millora la seva coordinació general, tot i que encara li costa canviar la marxa i anar en una direcció determinada quan se li demana. - Augmenta la força muscular i ja pot pedalar en un tricicle. - El millor ajustament corporal li permet avançar en l'equilibri estàtic i dinàmic i és capaç de saltar amb tots dos peus junts des d'una alçada d'uns 30 cm. - Puja esglaons sense ajuda i alternant els peus. Li costa més baixar i acostuma a fer-ho sense alternança. - Pot córrer però encara li costa augmentar i disminuir la velocitat.

d'equilibri estàtic amb un ajustament postural més gran. ▪ En el dibuix espontani, ja mostra certa capacitat d'inhibició i delimitació del moviment. ▪ Pot relaxar alguns músculs de braços i cames i descansar o relaxar la seva activitat durant una estona, o quan se li demana. Actitud ▪ Està disposat per a l'activitat motriu gruixuda i, en aquest sentit, evoluciona ràpidament. ▪ Pot estar assegut durant una estona i fer jocs sedentaris més temps, tot i que li agrada més l'acció. ▪ Li agraden els jocs manipulatius per demostrar la seva major precisió i destresa manipulativa, que encara ve acompanyada de l'acció global. ▪ Puja i baixa de la cadira, s'asseu, s'estira a terra. Respiració ▪ Comença a ser més conscient de la pròpia respiració i pot realitzar exercicis de control dels grups musculars de l'estómac. ▪ S'inicia en el control del buf respiratori. ▪ Encara no pot exercir un control total de la respiració en no tenir integrat	únicament a través del seu propi moviment. La resta d'espai no existeix. ▪ Se serveix del seu cos per entendre les relacions espacials: les coses estan a prop, lluny, davant o darrere d'ell. ▪ Pot discriminar l'extensió de diferents línies: llarga o curta. ▪ Pot ajupir-se i aixecar-se sense ajut. Es pot posar a sota d'alguna cosa o caminar per damunt d'un banc... Temps ▪ Encara no relaciona d'una forma clara la seva activitat amb el temps, per tant, la seva comprensió del temps és molt escassa. ▪ Només té una certa capacitat de seguir ritmes senzills (lents-ràpids). Aquesta habilitat pot ser millorada amb l'experiència. Estructuració espai-temps ▪ El desenvolupament de les relacions espai-temps es corresponen amb el de la imatge del cos i les representacions mentals. L'infant d'aquesta edat utilitza el moviment, l'experimentació i l'observació de les conseqüències dels seus moviments en l'espai com a base d'aquesta estructuració.	▪ Dóna voltes sobre si mateix encara força obertes. ▪ Comença a dominar les frenades brusques. Manipulació ▪ Millora la coordinació ull-mà i l'habilitat visual. Això afavoreix l'adquisició de noves manipulacions. ▪ Pot enfilar quatre peces d'un collaret. ▪ Pot estripar paper. ▪ Pot realitzar encaixos de formes senzilles i molt definides. ▪ Corda i descorda botons en peces toves. ▪ Pot doblegar paper al llarg i a l'ample, però no en diagonal. ▪ Augmenta la força muscular en braços, cames i dits, i és capaç de modelar amb fang o plastilina formes bàsiques (boles grosses, boles petites, tubs). Representació gràfica ▪ No ha desenvolupat completament el moviment segmentat del braç, avantbraç, mà i dits. Això fa que els seus gargots siguin amplis i que no es redueixin a l'espai d'un dibuix establert. Necessita espais amplis i materials gruixuts per pintar per ajustar-se a les seves possibilitats de pressió i precisió. ▪ A mesura que augmenta la coordinació
--	--	--

l'esquema corporal. ▪ Pot comprovar com la panxa s'infla i es desinfla i començar a controlar aquest moviment. De mica en mica, el va relacionant amb l'entrada i sortida de l'aire en respirar, si se li explica. ▪ És important que l'infant aprengui a controlar la respiració per la importància que això té no només a l'hora de realitzar exercicis, sinó també perquè és fonamental per al manteniment de l'atenció, l'alliberació de l'estrès, la relaxació...		òculomaneu, pot anar ajustant el traç i fer línies horitzontals i verticals.
---	--	---

Desenvolupament cognitiu

Desenvolupament entre 3 i 4 anys

<i>Autopercepció i reconeixement</i>	<i>Percepció i raonament</i>	<i>Atenció i memòria</i>	<i>El Joc</i>
▪ Recorda el seu nom complet, l'edat, que també indica amb els dits, i el sexe. ▪ Reconeix les persones del seu entorn i les identifica pel seu nom: familiars, companys, mestres... ▪ Assenyala les principals parts del cos en si mateix i en l'altre (parts de la cara i extremitats). ▪ Diferencia entre nen-nena a les imatges i sap dir les seves característiques. ▪ Dibuixa la figura humana amb cap i extremitats (capgròs).	▪ Associa objectes reals a imatges que representen aquest mateix objecte, en un conte o làmina de dibuixos. ▪ Fa seriacions de 2 elements referits a objectes (Ex. cotxe-moto-cotxe-moto...) o a conceptes molt bàsics (Ex. gran-petit-gran-petit) ▪ Construeix torres de 8-10 blocs, coordinant els seus moviments per aconseguir que no caigui. ▪ Discrimina colors bàsics, inicialment no els identificarà pel seu nom, però serà capaç d'agrupar-los i diferenciar-los, al final d'aquest any serà capaç de reconèixer-los i anomenar-los. ▪ Discrimina formes (rodó, quadrat, triangular) i les	▪ Repeteix seqüències d'almenys 2 dígit consecutius, que se li acabin d'anomenar, o dos noms de persona, o dos objectes... ▪ Respon a una instrucció dos cops consecutius, sense necessitat de recordar-li. ▪ Repeteix cançons amb gestos. ▪ Presta atenció a les instruccions curtes quan està en grup. ▪ Concentra l'atenció en la seva tasca, encara que aquestes tasques han de ser curtes i variades. ▪ Atén i comprèn un relat curt dirigit al grup i respon preguntes referides a allò que se li ha explicat, descrivint almenys dues accions i	Joc simbòlic ▪ Entre els 2 i els 6 anys el joc té una funció primordial en l'assimilació d'allò real al jo. El joc simbòlic regit per la representació mental consisteix en la capacitat d'imaginar, on predomina la fantasia i s'estableix una unió amb el món real a través de l'activitat psicomotora. ▪ El joc simbòlic permet als infants disminuir les activitats centrades en si mateix, i una socialització creixent. Característiques del joc ▪ El joc passa de ser fonamentalment motòric a

	agrupant. ▪ Discrimina grandàries (gran, petit) i les identificant quan li demanem. ▪ Construeix un pont amb tres peces per imitació, si té el model present. ▪ Fa trencaclosques de més de 2 peces amb suport visual. ▪ Aparella formes geomètriques simples. ▪ Agrupa objectes per un atribut: forma, grandària, color, i fa classificacions.	recordant els seus personatges.	introduir elements de simbolització (jugar a “com si...”, per exemple: li dono menjar a la nina; sóc la mama...). ▪ El joc és una projecció de si mateix. ▪ En el joc imita accions reals que l'envolten. ▪ El joc es refereix a accions relatives al seu propi cos, desproveïdes de la seva finalitat real. ▪ Dirigeix els seus jocs cap a altres persones, o nines que actuen com a agents passius, però que poc a poc va donant-los un paper més actiu, atribuint-los sentiments, emocions i expressions verbals. ▪ Gaudeix manipulant diferents materials: aigua, sorra...
--	--	--	---

Desenvolupament del llenguatge

Desenvolupament entre 3 i 4 anys

A partir dels tres anys i fins a finals dels quatre, es produeix un gran desenvolupament en la capacitat expressiva del nen. El llenguatge és una eina que li serveix per augmentar les seves possibilitats comunicatives i de relació social.

Característiques de la parla d'un infant d'aquesta edat:

- El seu llenguatge oral es manifesta amb un nivell acceptable de comprensibilitat per als adults que l'envolten habitualment encara que les seves expressions són, encara, molt immadures.
- És capaç de dir moltes coses i li encanta practicar amb el llenguatge.
- El vocabulari expressiu ha augmentat de forma considerable respecte a les etapes anteriors. Ara disposa d'un bon repertori de paraules que pot combinar per formar frases cada vegada més llargues i complexes.
- Els agrada molt fer preguntes sobre diversos temes. Aquest és el període dels constants i interminables "com", "quan" i "per què...".
- Pregunta constantment cercant respostes per a tot, fent vertaders esforços per fer-se entendre.
- L'estructura gramatical de les seves expressions és molt senzilla, però es va fent cada vegada més complexa en incorporar nous elements.
- És capaç de pronunciar amb certa facilitat sons que abans li resultaven impossibles i en comença a assajar altres de més complexos que encara no és capaç d'articular correctament (vegeu quadres de desenvolupament fonètic).
- Aquesta és l'etapa de la "llengua de drap". El nen intenta pronunciar sons per als quals encara no té la maduresa articulatòria adequada, i produeix paraules distorsionades, que poden resultar gracioses als oients, en ometre o canviar els sons més complexos.

<i>Edat</i>	<i>Nombre de paraules</i>	<i>Creixement</i>
12 mesos	1 paraula	0
18 mesos	20 paraules	19
2 anys	250 paraules	230
3 anys	900 paraules	650
4 anys	1.500 paraules	600

S'estima que el vocabulari expressiu que és capaç de produir un nen en aquestes edats representa, la meitat del vocabulari que és capaç d'entendre.

Desenvolupament social

Desenvolupament entre 3 i 4 anys

<i>Desenvolupament emocional i creació de vincles</i>	<i>Conducta social</i>
▪ Realitza jocs en els quals assumeix rols de la vida familiar i de l'escola. ▪ Té relacions positives amb un o dos companys, li estranya si estan absents. ▪ S'apropa a altres nens, però encara interactua poc, comparteix, ajuda, però no hi ha una veritable cooperació. ▪ S'apropa a ells de forma positiva. De vegades en aquesta etapa la definició d'amic respon a "qui fa el que m'agrada". ▪ Comença a descobrir el seu sexe. Descobrirà els seus genitals i aprendrà a proporcionar-se plaer. ▪ Sovint li resulta difícil controlar les seves emocions, que encara són molt bàsiques. ▪ Mostra amabilitat o simpatia cap als companys. ▪ No és clarament intimidat pels seus iguals, sinó que defensa els seus drets. ▪ Normalment està de bon humor.	▪ Li costa, però és capaç d'esperar el seu torn en un joc d'intercanvi o en situacions de grup. ▪ Comença a compartir de grat. ▪ Comencen les mentides. ▪ Pot demanar permís per realitzar una acció. ▪ Reconeix i pot evitar perills. ▪ Expressa desitjos i preferències clarament, de forma positiva, disminueixen els ploriquejos i les rebequeries. ▪ Reconeix el seu entorn, familiars, espais habituals pels quals es mou (casa de familiars, fleca, parc...).

